Voorzitter, leden van het college en collega-raadsleden,

Vanavond bespreken we de begroting voor 2027. Onze dank voor het werk dat verricht is om deze begroting tot stand te brengen. Dit is de eerste begroting van het nieuwe college. Voor de VVD is daarbij één uitgangspunt belangrijk: we moeten zorgvuldig omgaan met gemeenschapsgeld en vooral kijken naar wat een euro voor onze inwoners oplevert.

Een gezonde financiële basis

De VVD-fractie vindt een sluitende begroting wél belangrijk, maar niet door noodzakelijke investeringen uit te stellen. En ook niet door zomaar voorzieningen af te bouwen. Wij willen vooral kritisch kijken naar de vraag: wat levert iedere euro op? Een investering die ervoor zorgt dat mensen aan het werk gaan, woningen worden gebouwd, bedrijven kunnen groeien of onze infrastructuur verbetert, kan zich uiteindelijk terugverdienen. Maar structureel geld uitgeven aan voorzieningen zonder goed te weten wat het effect is, vraagt om een andere afweging. Daarom wachten wij met smart op de impactmeter voor het sociaal domein. Wij moeten kunnen zien wat werkt, wat niet werkt en waar bijsturing nodig is. Zonder goede data kan de raad niet goed sturen.

Sociaal: bestaanszekerheid én eigen kracht

Aalten is een sociale gemeente. Daar zijn wij als VVD-fractie trots op. Het zit in onze Achterhoekse cultuur, in het naoberschap waarmee we worden opgevoed: we kijken naar elkaar om en helpen elkaar waar dat nodig is. Maar sociaal zijn betekent ook eerlijk zijn. En wij zien dat het dreigt scheef te groeien. In Aalten kennen we de Meedoenregeling, het Kindpakket, de individuele inkomenstoeslag en bijzondere bijstand. Belangrijke ondersteuning voor inwoners die het financieel moeilijk hebben. Maar ondertussen vallen inwoners die een inkomen verdienen net boven het minimum tot modaal, regelmatig buiten de boot. Ook zij voelen de stijgende kosten van wonen, energie en boodschappen. Daarom willen wij kritisch kijken naar de stapeling van deze regelingen. Niet om noodzakelijke hulp af te pakken, maar om te zorgen dat ook werkende inwoners eerlijk worden behandeld en een kleine inkomensstijging niet direct tot verlies van ondersteuning leidt. Werken moet lonen!

En dan wonen

Het is positief dat de voormalige Dorcaslocatie, de nieuwe wijk Mars, nu daadwerkelijk van de grond komt. De gebouwen zijn gesloopt en wat ons betreft gaat het nu vol gas door met de bouw van de 69 woningen en appartementen. Ook de plannen op het Beggelder in Dinxperlo en het Brook in Bredevoort juichen wij toe. Maar wat ons betreft mag het tempo verder omhoog. Kijk naar locaties als Singel 1 en 2 en blijf ruimte geven aan particuliere initiatieven. Initiatieven zoals Dynamisch Dinxperlo laten zien dat inwoners en ontwikkelaars zelf ook met oplossingen komen. En laten we vooral niet vergeten te kijken naar mogelijkheden op het achtererf. Juist daar kunnen kleinschalige woonvormen ontstaan die passen bij onze dorpen.

Maar : Voor wie bouwen we eigenlijk?

We moeten woningen bouwen voor starters, gezinnen, ouderen en mensen die hier willen blijven wonen. De Woonplaats speelt hierin een belangrijke rol. Maar wij vragen ons af of wij als gemeente voldoende de regie houden. Het huidige lotingssysteem van 50%, zorgt ervoor dat wij in het vizier zijn gekomen bij andere gemeenten die bepaalde groep inwoners helpt om te verhuizen naar onze gemeente. Wij willen voorkomen dat we als gemeente alleen maar volgen wat er gebeurt.
De woningmarkt is te belangrijk om de regie uit handen te geven. Dat brengt ons meteen bij een punt wat een doorn in het oog is voor veel inwoners: De leegstaande en verpauperde panden waar wij als gemeente echt iets mee moeten. Ook hier zullen we aandacht voor blijven vragen bij het college.

Werken en ondernemen

Wonen alleen is niet genoeg. Daarom wil de VVD zo snel mogelijk doorpakken met de uitbreiding van bedrijventerreinen, te beginnen aan de Derde Broekdijk. Als we aantrekkelijk willen blijven voor inwoners én ondernemers, hebben we werkgelegenheid nodig. Ondernemers investeren bovendien vaak in onze verenigingen, evenementen en dorpen. Maar bedrijven hebben ook goede bereikbaarheid nodig. Daarom moeten we tempo maken met de noodzakelijke investeringen in wegen, riolering, de Dago-brug en de parkeerhavens voor landbouwvoertuigen langs de N318. Ook willen wij hier nogmaals benadrukken dat we aandacht moeten houden voor onze boeren. Ja, u hoort het goed: de VVD staat óók voor onze boeren! Want boeren zijn ook gepassioneerde ondernemers die investeren, werkgever zijn en bijdragen aan onze lokale economie. Zij verdienen onze steun binnen de mogelijkheden die er zijn. Vandaar dat wij meteen een brief hebben gestuurd naar de 2e kamer en de provinciale staten.

Veiligheid: niet alleen reageren, maar vooruitkijken

Veiligheid krijgt wat ons betreft steeds meer prioriteit. We hebben de afgelopen periode gezien wat er kan gebeuren wanneer handhaving en toezicht onvoldoende op orde zijn. Denk aan de zorgappartementen boven Domino's, waar onze fractie al eerder aandacht voor vroeg. En zeer recent nog de brand bij Complexie, waarbij een situatie is ontstaan die maanden heeft voortgeduurd.Maar veiligheid gaat verder. Een explosie in Dinxperlo. Een steekincident in Aalten. Onveilige situaties rondom opvang. En daarnaast de steeds grotere kwetsbaarheid van onze digitale systemen en gegevens. De vraag is daarom: geven we veiligheid voldoende prioriteit? Wij hebben eerder al gevraagd of het project Crossfire nog steeds de hoogste prioriteit heeft. Als de veiligheidssituatie verandert, moet je als gemeente ook bereid zijn om opnieuw naar je prioriteiten te kijken. Niet méér geld uitgeven, maar geld anders inzetten.

Cultuur en maatschappelijke kracht

Dan de structurele reservering van €43.000 voor een cultuurcoach vanuit de bibliotheek. Ook hier geldt voor ons: is dit daadwerkelijk de meest effectieve manier om onze doelen te bereiken?Misschien zijn er in Aalten en Dinxperlo wel vrijwilligers of inwoners met goede ideeën die met minder geld minstens zoveel kunnen bereiken. Want structurele verplichtingen aangaan terwijl we tegelijkertijd weten dat de meerjarenbegroting vanaf 2028 onder druk staat, vinden wij niet verstandig.

Onderwijs

En dan Schaersvoorde.Dat er geen één miljoen euro meer wordt gereserveerd voor de nieuwbouw vinden wij een slechte zaak.Onderwijs is een investering in de toekomst. En uitstellen betekent niet automatisch besparen. Integendeel: als bouwen en lenen in de toekomst duurder worden, kan uitstel uiteindelijk juist meer kosten. Wij vragen het college daarom om goed te blijven kijken naar de financiële mogelijkheden en vooral niet uit het oog te verliezen dat investeren in onze jongeren ook investeren in de toekomst van Aalten is.

Opvang en de rol van de gemeente

Tot slot ligt er nog een grote uitdaging op het gebied van opvang. We zullen aan de slag moeten met de huisvesting en opvang van asielzoekers. Wij vinden dat het gesprek hierover gevoerd moet worden.Niet alleen over aantallen, maar ook over draagvlak, veiligheid, integratie en de manier waarop we dit organiseren.

Tot slot

Een begroting is geen wensenlijst. Het is een afspraak met onze inwoners. Daarom verwachten wij van het college dat de raad tijdig wordt geïnformeerd wanneer doelen niet worden gehaald, projecten vertragen of budgetten anders worden ingezet. Er liggen veel uitdagingen om onze financiële huishouding gezond te houden. Dat vraagt niet om meer geld uitgeven. Dat vraagt om slimmer kiezen.

Dat is voor de VVD de basis voor de komende bestuursperiode.

Dank u wel.